

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายทวิเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๔

วันที่ ๓ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง ศาลอุทธรณ์ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๙
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพ
ของปวงชนชาวไทย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มีความมุ่งหมายเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรา
กฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ทั้งนี้ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง
กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ๔
ประการ ดังนี้

- (๑) ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม
- (๒) ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ
- (๓) จะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้
- (๔) ต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

ในส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติเพื่อป้องกันมิให้มีการตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติ อันเป็นหลักสากลที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในนานาชาติ

สำหรับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ในการตราเป็นกฎหมายในคราวแรก คือ ในเวลานี้ศาลแขวงยังไม่ได้จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด เป็นการสมควรที่จะได้จัดตั้งศาลแขวงขึ้นทุกจังหวัด เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว นอกจากนี้ ในเวลาต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง ทั้งนี้มีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาสาระที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม เช่น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีลุล่วงไปโดยเหมาะสมรวดเร็วยิ่งขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนสำคัญหลายประการ และโดยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้นำความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ สมควรแก้ไขบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงให้เป็นไปตามหลักการเดียวกันกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุดโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็มีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวงซึ่งไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดและต้องขออนุญาตฟ้องจากอัยการสูงสุดมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้การพิจารณาอนุญาตฟ้องคดีล่าช้าและกระทบต่อการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การอนุญาตฟ้องคดีดังกล่าว สะดวก รวดเร็ว และเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ เพื่อกำหนดให้พนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาคซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายมีอำนาจอนุญาตให้ฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง ซึ่งไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลได้ทันภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่เกี่ยวข้อง กับในคดีนี้จำนวน ๓ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ โดยเป็นเรื่องการดำเนินคดีอาญาในขั้นตอนก่อนการพิจารณา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) การจำกัดระยะเวลาฟ้องคดี

ด้วยในคดีอาญาทั่วไปนั้น พนักงานอัยการจะต้องดำเนินการฟ้องคดีอาญาภายในอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๖ มิฉะนั้นสิทธิในการดำเนินคดีอาญาย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) และศาลจะต้องพิพากษายกฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง แต่ในส่วนของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ ประสงค์ที่จะจำกัดระยะเวลาฟ้องคดีให้สั้นกว่าอายุความคดีอาญา โดยให้พนักงานอัยการจะต้องฟ้องคดีภายในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับหรือนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้รับแจ้งข้อหาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ โดยมีการบัญญัติว่า

“มาตรา ๗ ในการสอบสวนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้ เมื่อมีการจับตัวผู้ต้องหาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ต้องหาจากที่จับมายังที่ทำการของพนักงานสอบสวน จากที่ทำการของพนักงานสอบสวนหรือจากที่ทำการของพนักงานอัยการมาศาลเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย

ในกรณีที่ไม่มีกรณีสืบแต่พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาแก่ผู้ต้องหาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการพร้อมกับสั่งให้ผู้ต้องหาไปพบพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้รับแจ้งข้อหา แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนหรือจากที่ทำการของพนักงานอัยการมาศาลเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย

ในกรณีที่เกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลให้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปได้อีกคราวละไม่เกินหกวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสามคราว ในการวินิจฉัยคำร้องเช่นว่านี้ ถ้ามีการขอให้ขังผู้ต้องหาด้วยหรือผู้ต้องหาแสดงตัวต่อศาล ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานมาเบิกความประกอบก็ได้

เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบสามคราวแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตตามขอนั้นได้ก็ต่อเมื่อพนักงาน

สอบสวนหรือพนักงานอัยการได้แสดงถึงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ถ้ามีการขอให้ซึ่งผู้ต้องหาด้วยหรือผู้ต้องหาแสดงตัวต่อศาล ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ ในกรณีเช่นว่านี้ ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องต่อไปได้คราวละไม่เกินหกวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองคราว

ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยานก็ได้

ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน หากผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อหาได้หลบหนีไปให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทำการสอบสวนต่อไปโดยเร็ว และถ้าการสอบสวนได้เสร็จสิ้นลงแล้วให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาสั่งต่อไป โดยให้นำมาตรา ๑๔๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ระยะเวลาการขอผิดฟ้องตามมาตรานี้ได้สิ้นสุดลงในระหว่างที่ผู้ต้องหาหลบหนี และพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง พนักงานอัยการอาจขออนุญาตฟ้องคดีต่ออัยการสูงสุดตามมาตรา ๙ ไว้ก่อนก็ได้”

(๒) การจำกัดระยะเวลาควบคุมตัวผู้ต้องหา

ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาคดีอาญาโดยทั่ว ๆ ไป แล้ว ย่อมห้ามมิให้ควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เกินกว่าความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี และหากเมื่อผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวและมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือการฟ้องคดี พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการย่อมสามารถยื่นคำร้องขอฝากขังผู้ต้องหานั้นต่อศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน โดยศาลต้องพิจารณาถึงความหนักเบาแห่งข้อหาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดระยะเวลาฝากขังตั้งแต่ไม่เกิน ๗ วัน แต่รวมกันทั้งหมดไม่เกิน ๘๔ วัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ แต่สำหรับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้จำกัดระยะเวลาควบคุมตัวผู้ต้องหาและระยะเวลาฝากขังไว้สั้นกว่าคดีอาญาทั่วไป ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการเร่งรัดมิให้การดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงต้องล่าช้า จนทำให้ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวไว้นานเกินความจำเป็น โดยมีการบัญญัติว่า

“มาตรา ๘ ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้นั้น การควบคุมตัวผู้ต้องหาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา แต่กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เกินกว่ากำหนดเวลาดังกล่าวในมาตรา ๗ วรรคหนึ่งมิได้

ถ้าผู้ต้องหาอยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี นำตัวผู้ต้องหามาส่งศาลพร้อมกับการยื่นคำร้องขอผิดฟ้อง และขอให้ศาล

ออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ แต่ถ้าผู้ต้องหาป่วยอยู่ในสภาพที่ไม่อาจนำมาศาลได้ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขออนุญาตศาลรวมมาในคำขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหา โดยมีพยานหลักฐานประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาลในเหตุที่ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหามาศาลได้ ในกรณีที่ศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้อง ให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาเท่ากับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้องนั้น

ในกรณีที่ผู้ต้องหาตกอยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหลังจากที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้องแล้ว ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำตัวผู้ต้องหามาส่งศาลในโอกาสแรกที่จะส่งได้เพื่อขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ ให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาเท่ากับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้อง

คำขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาจะขอรวมมาในคำร้องขอผิดฟ้องก็ได้ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปอยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามเดิมก็ได้ กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ศาลจะออกหมายขังผู้ต้องหาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปอยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเกินกว่าเวลาที่กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดไว้มิได้

ถ้าผู้ต้องหาไม่ได้อยู่ในความควบคุมของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่พนักงานสอบสวนได้สั่งให้ผู้ต้องหาไปศาลเพื่อขอออกหมายขังตามมาตรา ๑๓๔ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องขอผิดฟ้องพร้อมกับขอให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาไว้ และให้นำมาตรา ๗ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาเท่ากับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้อง แต่ถ้าการขอให้ออกหมายขังดังกล่าวกระทำภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องแล้ว ให้ศาลออกหมายขังผู้ต้องหาได้เท่ากับระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้อง

บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่กระทบกระทั่งอำนาจของศาลที่จะสั่งให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราว”

(๓) การขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้อง

ในคดีอาญาถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ คดีย่อมเป็นอันขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ ซึ่งโดยหลักแล้วพนักงานอัยการจึงยังคงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในอายุความ แต่การที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ ได้จำกัดระยะเวลาให้พนักงานอัยการฟ้องผู้ต้องหาภายในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับหรือนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้รับแจ้งข้อหาแล้วแต่กรณี หรือภายในระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้อง ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการเร่งรัดให้พนักงาน

สอบสวนและพนักงานอัยการดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงโดยเร็ว และหากกรณีที่พนักงานอัยการไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาภายในกำหนดดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นเพราะพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นเพราะพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่ได้ผิดฟ้อง หรือขาดผิดฟ้อง หรือผิดฟ้องจนครบระยะเวลาแล้วก็ตาม หากพนักงานอัยการยังมีความประสงค์จะดำเนินคดีนั้นภายในอายุความ ก็สมควรที่จะให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายได้ตรวจสอบเสียก่อนว่าการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีเหตุจำเป็นหรือมีข้อบกพร่องอย่างไร จึงไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาได้ภายในกำหนดเวลา อันเป็นมาตรการควบคุมและตรวจสอบภายในที่เรียกว่าการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้อง โดยในปัจจุบันมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ และการที่บัญญัติข้อยกเว้นการขออนุญาตฟ้องไว้เช่นนี้ ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในคดีเป็นสำคัญ ไม่ให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นไปเปล่าเพียงเพราะพ้นกำหนดเวลา ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ โดยมีการบัญญัติว่า

“มาตรา ๙ ห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาคซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการผู้ได้รับมอบหมายรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวให้อัยการสูงสุดทราบด้วย

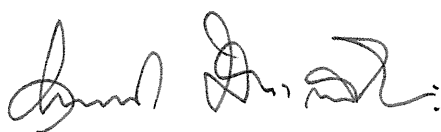
การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด”

ข้อโต้แย้งที่ว่าคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงหากไม่สามารถฟ้องคดีภายในระยะเวลาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ ผู้ต้องหาต้องได้รับสิทธิในการปล่อยตัวและไม่ถูกดำเนินคดี ได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วเป็นธรรม และการให้อำนาจพนักงานอัยการขออนุญาตฟ้องไม่เป็นธรรมต่อผู้ต้องหาและประชาชนนั้น เห็นว่าการกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ เป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดเพื่อให้คดีอาญาที่มีความผิดเล็กน้อยได้รับการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว นอกจากนั้น ก็เพื่อคุ้มครองพยานหลักฐานไม่ให้เลือนหาย โดยเมื่อมีการจับตัวผู้ต้องหาแล้ว แต่ไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลแขวงได้ทันภายในกำหนดเวลา ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ หรือนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้รับแจ้งข้อหา พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ

แล้วแต่กรณี ต้องขอผิดฟ้องและจะขอให้ซึ่งผู้ต้องหาได้ไม่เกินห้าคราว คราวละไม่เกินหกวัน เมื่อครบเวลาผิดฟ้อง และฝากขังตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ แล้ว ผู้ต้องหาต้องได้รับสิทธิในการปล่อยตัว แม้คดีอาญาดังกล่าวจะต้องพิจารณาด้วยความรวดเร็ว แต่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมรวมถึงการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รอบคอบ รัดกุม มีความถูกต้องและเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและวิธีปฏิบัติ ซึ่งการพิจารณาความอาญานอกจากจะต้องรวดเร็วแล้ว หลักสำคัญที่ต้องพิจารณาประกอบคือต้องพิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรม ดังนั้น การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการจึงไม่สามารถที่จะกระทำโดยรวดเร็วได้ในทุกคดี ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลให้ทันภายในกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ พนักงานอัยการต้องดำเนินการขออนุญาตฟ้องตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ จากอัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาค ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามข้อบังคับของอัยการสูงสุด ซึ่งการขออนุญาตฟ้องกำหนดไว้ในข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้คดีที่ขออนุญาตฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนทำเป็นรูปสำนวนการสอบสวน โดยให้ระบุสาเหตุที่ไม่ได้ขอผิดฟ้องหรือเหตุที่ขาดผิดฟ้องไว้ในสำนวนการสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนเว้นแต่ผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อหาได้หลบหนีไปหรือผู้ต้องหาถูกคุมขังในคดีอื่น ในส่วนการอนุญาตฟ้องเป็นไปตามข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๓ ที่กำหนดให้ในการอนุญาตฟ้อง ให้พิจารณาข้อเท็จจริงข้อหา พยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนและเงื่อนไขระงับคดี ตามกฎหมายและระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการประกอบ รวมทั้งให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ หลักการอำนวยความยุติธรรม และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย จึงเห็นได้ว่าการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องมีกฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการดำเนินการอย่างรอบคอบโดยพิจารณาพยานหลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายประกอบการพิจารณาเพื่อสั่งคดี ซึ่งหากสั่งฟ้องโดยพยานหลักฐานไม่เพียงพอเพื่อพิสูจน์ความผิด ย่อมจะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา ประกอบกับข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง

พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๔ ได้กำหนดว่า “ผู้อนุญาต” หมายความว่า อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาคซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย และข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗ ได้กำหนดให้ผู้อนุญาตที่เป็นพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาคซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย รายงานผลการดำเนินการในการอนุญาตฟ้องให้ต่ออัยการสูงสุดทราบตามที่อัยการสูงสุดกำหนด และหากผู้อนุญาตเห็นสมควรไม่อนุญาตให้ฟ้องทั้งหมดหรือไม่อนุญาตให้ฟ้องผู้ต้องหาบางคนหรือบางฐานความผิดที่ขออนุญาตฟ้อง ให้ผู้อนุญาตเสนอความเห็นพร้อมสำนวนต่ออัยการสูงสุดพิจารณาส่งต่อไป ย่อมถือเป็นการตรวจสอบ กลั่นกรองการใช้ดุลพินิจ และถ่วงดุลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นระบบตรวจสอบภายในองค์กรอัยการในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาที่ต้องได้รับการพิจารณาในการสั่งคดีอย่างรอบคอบ เพื่อรักษาความยุติธรรมในคดีสำคัญไม่ให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นไปเพราะสั่งฟ้องเกินกำหนดเวลา ดังนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๙๙ มาตรา ๙ จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๙๙ มาตรา ๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ